

2

emprego

2.1. poboación

A POBOACIÓN GALEGA segundo o Padrón actualizado a 1 de xaneiro do ano 2001 ascendeu en Galicia a 2.732.926 habitantes, dos que o 51,9% eran mulleres. Comparado co ano anterior, Galicia segue a perder peso no conxunto do estado, xa que a poboación galega representa o 6,65% da poboación existe en España fronte ós 6,75% no mesmo período do ano 2000.

Entre as características máis importantes da distribución da poboación, pódese salienta-la existencia dunha densidade de poboación superior á media española (92,4 e 81,2 habitantes por quilómetro cadrado, respectivamente) ou a dispersión ou espallamento xeográfico do seu hábitat, reflectido no feito de que en Galicia hai un total de 29.964 entidades singulares de poboación (o 48,9% do total estatal).

As provincias de Pontevedra e A Coruña acollen o 74,1% da poboación galega e o

84,2% dos concellos de máis de 10.000 habitantes. Atendendo á diferenciación entre a Galicia occidental-costa e a Galicia interior, as 24 comarcas pertencen á primeira acollen o 69,3% da poboación en tanto que os núcleos urbanos galegos (os que teñen máis de 10.000 habitantes) agrupan ó 66,2% da mesma.

Comparado cos datos do padrón anterior, a provincia de Pontevedra foi a única que experimentou unha medra da súa poboación (3.555 habitantes). Asemade, prodúcese un aumento da poboación nas 24 comarcas pertencentes á Galicia occidental-costa (3.380 persoas máis) e nas zonas urbanas (17.257 habitantes máis) fronte ó descenso rexistrado na denominada Galicia interior (2.354 persoas) e na Galicia rural (16.233 persoas).

O estudo do movemento natural de poboación realízase a partir do estudo dunha serie de indicadores entre os que se atopan o número medio de fillos por muller, as taxas

2.

de natalidade, mortalidade, crecemento vexetativo ou os títulos de familia numerosa. Estes datos obtéñense a partir dos *Indicadores demográficos básicos* e do *Movimiento natural de la población* publicados polo INE, o Ministerio de Sanidad y Consumo e os datos da Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude.

Ó longo do ano 2001, Galicia foi a segunda comunidade autónoma coa taxa de natalidade máis baixa (7,12 nacementos por cada 1.000 habitantes fronte ós 7,17 nacementos do 2000) só por diante de Asturias, con 6,59 nacementos, e igualada con Castela e León. O número medio de fillos por muller nese período pasa dos 0,91 de 1999 ós 0,93 do 2000.

Galicia presenta unha taxa de mortalidade de 10,37 falecementos por cada mil habitantes (10,60 defuncións no 2000), tan só superada por Asturias, con 11,29 falecementos por cada mil habitantes, e Aragón, con 10,89 defuncións.

En terceiro lugar, tomando como información os datos facilitados pola *Estadística de Variaciones Residenciales* e a estatística de *Extranjeros Residentes* do INE, e os datos do Balance 2001 do Ministerio do Interior, analízanse os movementos migratorios en Galicia, tendo en conta a diferenciación entre movementos migratorios interiores (entre concellos galegos), migracións entre municipios galegos e municipios doutras comunidades autónomas, e por último, os movementos migratorios de Galicia co resto do mundo.

No concernente ós movementos migratorios interiores, no ano 2000, das 45.351 migracións rexistradas, 37.125 realizáronse entre concellos dunha mesma provincia. En termos relativos prodúcese unha medra do número de desprazamentos por cada mil habitantes pasando dos 16,32 migracións de 1999 ás 16,59 migracións do ano 2000.

No caso das migracións entre Galicia e o

resto das comunidades autónomas, o saldo migratorio no ano 2000 aumenta o seu valor negativo, pasando das -5.138 ás -5.653 do ano 2000. As tres comunidades autónomas máis importantes en canto os movementos migratorios con Galicia seguen sendo Canarias, Madrid e Cataluña, que acollen o 15,7% dos movementos cara ó resto do estado e o 9,9% das migracións que chegan a Galicia.

O número de estranxeiros residentes en Galicia no ano 2001 ascendeu a 26.612 persoas (2.471 estranxeiros máis que no ano anterior), o que representa o 2,4% do total de estranxeiros residentes en España (a poboación galega representa o 6,65% da poboación española total).

Un aspecto importante é o do retorno de emigrantes. En Galicia atópanse o 15,6% do total de retornados a nivel estatal, o que indica a importancia que tivo a emigración en décadas pasadas. No ano 2000 retornaron 6.933 persoas, das que o 59,1% procedía de países europeos.

Estructura e distribución territorial

A poboación de dereito en Galicia ascendeu a 2.732.926 persoas segundo a revisión do padrón de habitantes a un de xaneiro do ano 2001, o que representa o 6,65% da poboación total en España. Comparado cos datos na mesma data do ano anterior, a poboación galega medrou en 1.026 persoas, o 0,04%, sendo esta porcentaxe do 1,5% no caso do conxunto do estado.

O cadro C.2.1. (Poboación de dereito nas CC.AA. 2000-01) amosa que Galicia é unha das comunidades con menor crecemento de poboación, tan só por diante de Asturias, onde a poboación descende en 1.238 habitantes, Castela e León e Ceuta, con 307 e 453 habitantes máis que a 1 de xaneiro do 2000.

Galicia é a décima comunidade autónoma coa maior densidade de poboación, sendo

esta de 92,4 habitantes por quilómetro cadrado fronte ós 81,2 habitantes por quilómetro cadrado no conxunto do estado. Comparado coas outras comunidades autónomas, Galicia é a oitava comunidade en termos de densidade de poboación.

A Coruña e Pontevedra son as provincias galegas máis poboadas con 1.108.002 e 916.176 habitantes, respectivamente, concentrando o 74,1% da poboación galega a 1 de xaneiro do 2001. Tal e como reflicte o devandito **cadro C.2.1.**, Pontevedra foi a única provincia galega que rexistrou unha medra da súa poboación, que pasa dos 912.621 habitantes a 1 de xaneiro de 2000 ós devanditos 916.176 habitantes a 1 de xaneiro de 2001 (un 0,4% máis).

Como se pode apreciar no devandito cadro, as provincias de Pontevedra e A Coruña teñen unha densidade de poboación moi superior á media de España (203,8 e 139,4 habitantes por quilómetro cadrado, respectivamente), en tanto que Ourense e Lugo presentan unha densidade moi inferior á media, con 35,0 e 50,1 habitantes por quilómetro cadrado, respectivamente.

Atendendo á distribución comarcal, os **cadros 2.1.1.**, **2.1.2.**, **2.1.3.** e **2.1.4.** amosan un aumento da poboación en trece das 53 comarcas galegas: Betanzos, A Coruña, Ordes e Santiago na provincia de A Coruña; a comarca de Lugo na provincia de Lugo; Ourense e Valdeorras na provincia de Ourense; e O Baixo Miño, O Condado, O Morrazo, Pontevedra, O Salnés e Vigo, na provincia de Pontevedra.

Segundo reflicten os datos das revisións dos Padróns Municipais de Habitantes a un de xaneiro dos anos 2000 e 2001, a poboación de dereito nas 24 comarcas galegas pertencentes á Galicia occidental-costa (Barbanza, A Barcala, Bergantiños, Betanzos, A Coruña, Eume, Ferrol, Fisterra, Muros, Noia, Ortegal, Santiago, O Sar, Terra de Soneira, e Xallas na provincia de A Coruña; A Mariña Central, A

Mariña Occidental, e A Mariña Oriental, na provincia de Lugo; e o Baixo Miño, Caldas, O Morrazo, Pontevedra, O Salnés e Vigo, na provincia de Pontevedra) medrou en 3.380 persoas, para acadar os 1.894.919 habitantes no último ano (o 69,3% da poboación galega). Pola contra, nese período de tempo prodúcese unha caída da poboación nas 29 comarcas interiores (2.354 persoas menos), acadando os 838.007 habitantes segundo os datos do padrón actualizado a 1 de xaneiro de 2001.

A poboación galega residente nas zonas urbanas (núcleos de máis de 10.000 habitantes), **cadro 2.1.5.**, ascendeu a 1.808.943 persoas, 17.257 habitantes máis que as sinaladas no censo anterior (9.095 homes e 8.162 mulleres máis), o que significa que estas áreas urbanas acollen o 66,2% da poboación galega segundo o padrón de habitantes a 1 de xaneiro de 2001. Pola contra, no caso da Galicia rural, descende a poboación en 16.233 persoas, sendo esta caída de 8.823 persoas no caso das mulleres e de 7.410 no caso dos homes.

Nas provincias de Pontevedra e A Coruña o 79,5% e 70,4% da súa poboación reside nos núcleos de máis de 10.000 habitantes, en tanto que nas provincias de Ourense e Lugo estas porcentaxes acadan o 42,9% e 42,0%, respectivamente.

Nos sete grandes núcleos urbanos de Galicia reside un total de 974.260 persoas segundo os datos do padrón de habitantes a 1 de xaneiro do 2001, descende en 287 persoas en relación os datos da actualización do padrón anterior. En relación á poboación galega a 1 de xaneiro do ano 2001, o 35,7% da mesma reside nestas sete cidades.

O **cadro 2.1.6.** reflicte que a poboación descende nos tres concellos da provincia de A Coruña, producíndose este descenso tanto no caso dos homes como no das mulleres. Entre estes municipios salienta o descenso rexistrado en A Coruña, onde a poboación total des-

2.

CADRO 2.1.1.

Poboación de dereito das comarcas da provincia de A Coruña 2000-01

Comarcas	Revisión do Padrón a 1/1/00			Revisión do Padrón a 1/1/01			01/00	
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	(%)	(total)
Arzúa	19.283	9.508	9.775	19.184	9.478	9.706	-0,5	-99
Barbanza	66.353	32.348	34.005	66.323	32.285	34.038	0,0	-30
A Barcala	11.912	5.719	6.193	11.800	5.663	6.137	-0,9	-112
Bergantiños	70.819	34.727	36.092	70.815	34.746	36.069	0,0	-4
Betanzos	39.095	18.936	20.159	39.142	18.944	20.198	0,1	47
A Coruña	356.636	168.767	187.869	358.302	169.920	188.382	0,5	1.666
Eume	28.976	14.332	14.644	28.842	14.256	14.586	-0,5	-134
Ferrol	164.108	78.281	85.827	162.261	77.458	84.803	-1,1	-1.847
Fisterra	25.275	12.325	12.950	25.175	12.340	12.835	-0,4	-100
Muros	16.164	7.758	8.406	15.971	7.677	8.294	-1,2	-193
Noia	37.535	18.042	19.493	37.292	17.951	19.341	-0,6	-243
Ordes	38.161	18.637	19.524	38.193	18.662	19.531	0,1	32
Ortega	17.169	8.258	8.911	16.923	8.125	8.798	-1,4	-246
Santiago	145.404	69.090	76.314	146.555	69.673	76.882	0,8	1.151
O Sar	17.756	8.529	9.227	17.718	8.517	9.201	-0,2	-38
Terra de Melide	14.867	7.480	7.387	14.820	7.420	7.400	-0,3	-47
Terra de Soneira	21.791	10.639	11.152	21.694	10.628	11.066	-0,4	-97
Xallas	17.115	8.368	8.747	16.992	8.296	8.696	-0,7	-123
Total	1.108.419	531.744	576.675	1.108.002	532.039	575.963	0,0	-417

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Revisión del Padrón Municipal de Habitantes*

CADRO 2.1.2.

Poboación de dereito das comarcas da provincia de Lugo 2000-01

Comarcas	Revisión do Padrón a 1/1/00			Revisión do Padrón a 1/1/01			01/00	
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	(%)	(total)
Os Ancares	14.519	7.536	6.956	14.238	7.408	6.830	-1,9	-281
Chantada	17.288	8.478	8.810	17.118	8.353	8.765	-1,0	-170
A Fonsagrada	7.632	3.988	3.644	7.461	3.909	3.552	-2,2	-171
Lugo	115.717	55.242	60.475	116.155	55.482	60.673	0,4	438
A Mariña Central	30.494	14.682	15.812	30.457	14.708	15.749	-0,1	-37
A Mariña Occidental	28.136	13.766	14.370	28.020	13.672	14.348	-0,4	-116
A Mariña Oriental	17.555	8.369	9.186	17.479	8.318	9.161	-0,4	-76
Meira	6.835	3.348	3.487	6.706	3.291	3.415	-1,9	-129
Quiroga	7.398	3.598	3.800	7.245	3.528	3.717	-2,1	-153
Sarria	23.247	11.478	11.769	23.167	11.452	11.715	-0,3	-80
Terra Chá	49.268	24.215	25.053	48.801	23.984	24.817	-0,9	-467
Terra de Lemos	36.164	17.310	18.854	36.089	17.280	18.809	-0,2	-75
A Ulloa	11.366	5.557	5.809	11.189	5.471	5.718	-1,6	-177
Total	365.619	177.567	188.052	364.125	176.856	187.269	-0,4	-1.494

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Revisión del Padrón Municipal de Habitantes*

CADRO 2.1.3.

Poboación de dereito das comarcas da provincia de Ourense 2000-01

Comarcas	Revisión do Padrón a 1/1/00			Revisión do Padrón a 1/1/01			01/00	
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	(%)	(total)
Allariz-Maceda	15.675	7.586	8.089	15.633	7.570	8.063	-0,3	-42
Baixa Limia	10.095	4.783	5.312	9.925	4.707	5.218	-1,7	-170
O Carballiño	30.446	14.352	16.094	30.074	14.193	15.881	-1,2	-372
A Limia	25.232	12.386	12.846	25.218	12.414	12.804	-0,1	-14
Ourense	142.130	67.153	74.977	143.142	67.657	75.485	0,7	1.012
O Ribeiro	20.917	9.811	11.106	20.546	9.661	10.885	-1,8	-371
Terra de Caldelas	4.710	2.340	2.370	4.647	2.323	2.324	-1,3	-63
Terra de Celanova	23.171	10.921	12.250	22.894	10.816	12.078	-1,2	-277
Terra de Trives	6.102	3.068	3.034	5.963	2.990	2.973	-2,3	-139
Valdeorras	29.052	14.365	14.687	29.126	14.396	14.730	0,3	74
Verín	29.495	14.575	14.920	29.450	14.527	14.923	-0,2	-45
Viana	8.216	4.132	4.084	8.005	4.041	3.964	-2,6	-211
Total	345.241	165.472	179.769	344.623	165.295	179.328	-0,2	-618

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Revisión del Padrón Municipal de Habitantes*

CADRO 2.1.4.

Poboación de dereito das comarcas da provincia de Pontevedra 2000-01

Comarcas	Revisión do Padrón a 1/1/00			Revisión do Padrón a 1/1/01			01/00	
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	(%)	(total)
O Baixo Miño	45.611	22.075	23.536	45.949	22.287	23.662	0,7	338
Caldas	35.489	17.040	18.449	35.397	16.971	18.426	-0,3	-92
O Condado	37.795	18.045	19.750	37.998	18.165	19.833	0,5	203
Deza	47.474	23.052	24.422	47.314	22.994	24.320	-0,3	-160
O Morrazo	79.357	38.939	40.418	79.817	39.250	40.567	0,6	460
A Paradanta	18.334	8.672	9.662	18.118	8.581	9.537	-1,2	-216
Pontevedra	115.208	54.659	60.549	115.571	54.805	60.766	0,3	363
O Salnés	104.139	50.504	53.635	104.184	50.566	53.618	0,0	45
Tabairós-Terra de Montes	29.772	13.881	15.891	29.588	13.817	15.771	-0,6	-184
Vigo	399.442	190.714	208.728	402.240	192.452	209.788	0,7	2.798
Total	912.621	437.581	475.040	916.176	439.888	476.288	0,4	3.555

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Revisión del Padrón Municipal de Habitantes*

CADRO 2.1.5.

Poboación residente en núcleos de máis de 10.000 habitantes 2000-01

	2000		2001		Concellos >10.000 habs.	
	(% / total provincial)		(% / total provincial)		2000	2001
A Coruña	769.290	69,4	779.869	70,4	24	25
Lugo	152.120	41,6	152.933	42,0	5	5
Ourense	146.881	42,5	147.825	42,9	4	4
Pontevedra	723.395	79,3	728.316	79,5	23	23
Total	1.791.686	65,6	1.808.943	66,2	56	57

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Revisión del Padrón Municipal de Habitantes*

CADRO 2.1.6.

Poboación das sete grandes cidades 2000-01

	Revisión do Padrón a 1/1/00		Revisión do Padrón a 1/1/01		01/00	
					(%)	(total)
Vigo	285.526	287.282	0,62	1.756		
A Coruña	241.769	239.434	-0,97	-2.335		
Ourense	108.647	109.051	0,37	404		
Santiago	93.903	93.381	-0,56	-522		
Lugo	88.235	88.901	0,75	666		
Ferrol	81.255	80.347	-1,12	-908		
Pontevedra	75.212	75.864	0,87	652		
Total	974.547	974.260	-0,03	-287		
Total / total C.A. (%)	35,67	35,65	-	-		

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Revisión del Padrón Municipal de Habitantes*

CADRO 2.1.7.

Fogares segundo tipoloxía 1999-01

1999					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
	(%)				
Unipersoal	15,4	20,9	22,6	13,2	16,5
Sen núcleo (máis dunha persoa)	3,2	3,7	3,3	2,5	3,0
Parella con fillos	7,2	6,8	6,1	8,7	7,5
Parella sen fillos	15,2	16,3	17,7	13,1	15,1
Monoparental	40,5	32,9	33,9	44,9	39,9
Un núcleo e outros	11,6	10,2	12,8	11,4	11,5
Varios núcleos	6,7	9,2	3,7	6,2	6,5
Total	100	100	100	100	100

2001					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
	(%)				
Unipersoal	19,2	22,5	21,6	14,4	18,4
Sen núcleo (máis dunha persoa)	3,6	4,6	3,5	2,8	3,4
Parella con fillos	41,2	31,6	35,7	44,7	40,3
Parella sen fillos	12,8	13,0	18,4	13,0	13,6
Monoparental	7,3	7,1	6,3	7,4	7,2
Un núcleo e outros	10,4	12,7	11,9	11,8	11,3
Varios núcleos	5,7	8,5	2,7	5,9	5,7
Total	100	100	100	100	100

Fonte: IGE, Enquisa de condicións de vida das familias

2.

CADRO 2.1.8.

Fogares 1999-01: distribución segundo número de persoas que os integran

1999					
nº de persoas	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
	(%)				
1	15,4	20,9	22,6	13,2	16,5
2	22,4	23,8	25,5	20,6	22,5
3	25,0	21,3	20,9	22,0	23,0
4	21,4	16,4	19,9	24,5	21,4
5	9,7	9,0	7,9	13,3	10,5
6 ou máis	6,2	8,6	3,1	6,5	6,2
Total	100	100	100	100	100

2001					
nº de persoas	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
	(%)				
1	19,2	22,5	21,6	14,4	18,4
2	20,3	20,8	24,9	19,9	20,9
3	24,1	21,4	24,4	23,6	23,6
4	22,2	19,9	19,0	25,1	22,4
5	8,7	8,6	8,2	10,5	9,2
6 ou máis	5,5	6,8	2,0	6,5	5,5
Total	100	100	100	100	100

Fonte: IGE, Enquisa de condicións de vida das familias

ceudou en 2.235 persoas. Pola contra, nos outros catro municipios considerados, a poboación aumenta no caso dos homes e das mulleres, salientando a medra da poboación experimentada no municipio de Vigo, que rexistra 1.756 habitantes máis a 1 de xaneiro do 2001 en relación ó padrón anterior.

A análise da estrutura e distribución da poboación pode finalizarse co estudio das características dos **fogares galegos**, tomando como indicadores a clasificación segundo a súa tipoloxía, **cadro 2.1.7.**, e o número de persoas que os integran, **cadro 2.1.8.**

Atendendo á distribución dos fogares segundo a súa tipoloxía, o **cadro 2.1.7.** reflicte que no conxunto de Galicia os tipos de fogares máis importantes corresponden ós de “parella con fillos”, co 40,3% do total dos fogares, e ós de carácter “unipersoal”, co 18,4%. Comparado cos datos da *Enquisa de condicións de vida* do ano 1999, prodúcese unha medra na porcentaxe destes dous tipos de fogares, pasando do 39,9% ó 40,3% caso de fogares formados por parella con fillos, e do 16,5% ó 18,4% no caso de fogares unipersoais.

En comparación coa media galega, nas provincias de Lugo e Ourense cómpre salientar, dunha banda, a reducida porcentaxe de fogares con fillos, co 31,6% e 35,7%, respectivamente, e doutra, a elevada porcentaxe no caso dos fogares unipersoais, co 22,5% e 21,6%, respectivamente. Asemade, hai que salientar que na provincia de Ourense, a porcentaxe de fogares compostos por “parella sen fillos” é case cinco puntos superior á media galega. En Pontevedra, a porcentaxe de fogares unipersoais é do 14,4%, catro puntos menos que no conxunto de Galicia, e no caso de fogares compostos por “parella con fillos” a porcentaxe é do 44,7%, máis de catro puntos por riba da porcentaxe galega.

O **cadro 2.1.8.** amosa a distribución de fogares segundo o número de persoas que os integran e reflicte que o 23,6% dos fogares

galegos están compostos por tres persoas, e o 22,4% e 20,9% están compostos por catro e dous membros, respectivamente. Comparado cos datos da enquisa de 1999, rexístrase unha medra no peso relativo dos fogares unipersoais (case dous puntos máis), nos de tres persoas (seis décimas) e no caso dos fogares formados por 4 persoas (un punto porcentual máis).

En comparación coa media galega, cómpre salientar que xunto cos fogares unipersoais, as maiores diverxencias rexístranse no caso dos fogares composta de catro persoas. Dunha banda, Pontevedra presenta unha importancia relativa 2,7 puntos superior á media galega (25,1% fronte ós 22,4% de Galicia), e doutra, en Ourense e Lugo é de 3,2 e 2,5 puntos inferior á media (19,0% e 19,9%, respectivamente). Asemade, o devandito **cadro 2.1.8.** reflicte que nos fogares compostos de dous persoas, Ourense presenta unha porcentaxe catro puntos superior (24,9%), e nos compostos de tres persoas, a importancia relativa na provincia de Lugo é 2,2 puntos inferior (21,4%).

Movemento natural

Segundo os *Indicadores demográficos básicos* do INE, o número medio de fillos por muller en Galicia no ano 2000 foi de 0,93 fronte ós 1,23 fillos por muller de media a nivel estatal. O **cadro 2.1.9.** reflicte que Pontevedra é a provincia coa taxa máis elevada, co 1,01 fillos por muller, seguida de A Coruña, con 0,92 fillos por muller.

Trala ruptura da tendencia decrecente da **taxa da natalidade** en Galicia no ano 1999 e o aumento no ano seguinte, no ano 2001 esta volve a caer para situarse nos 7,12 nacementos por cada 1.000 habitantes, fronte ós 7,17 nacementos do ano anterior. En España a taxa de natalidade volveu a medrar, situándose a mesma nos 10,03 nacementos por cada mil habitantes fronte ós 9,91 nacementos por cada 1.000 habitantes do ano anterior.

Desagregando o estudio por provincias,

2.

CADRO 2.1.9.

Número medio de fillos por muller 1997-00

	1997	1998	1999	2000 (1)
Galicia	0,92	0,90	0,91	0,93
A Coruña	0,90	0,89	0,89	0,92
Lugo	0,83	0,85	0,81	0,85
Ourense	0,84	0,79	0,79	0,77
Pontevedra	0,99	0,97	1,01	1,01
España	1,18	1,16	1,20	1,23

(1) datos provisionais

Fonte: INE, Indicadores demográficos básicos

CADRO 2.1.10.

Taxas (1) de nupcialidade, natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo en Galicia e España 2000-01 (2)

	Nupcialidade		Natalidade		Mortalidade		Crecemento vexetativo	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	4,73	4,37	7,27	7,22	10,50	10,36	-3,23	-3,14
Lugo	3,95	3,41	5,71	5,24	13,13	13,00	-7,42	-7,76
Ourense	4,25	4,05	5,35	5,25	12,96	12,70	-7,61	-7,45
Pontevedra	4,99	4,76	8,32	8,43	8,81	8,48	-0,49	-0,05
Total	4,65	4,33	7,17	7,12	10,60	10,37	-3,43	-3,25
España	5,26	5,12	9,91	10,03	9,00	8,91	0,91	1,12

(1) Tódalas taxas son por 1.000 habitantes

(2) datos provisionais

Fonte: INE, Movimiento Natural de la Población

CADRO 2.1.11.

Matrimonios, nacementos, defuncións e crecemento vexetativo en Galicia e España 1999-00 (1)

	Matrimonios		Nacementos		Defuncións		Crecemento vexetativo	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
A Coruña	5.215	4.845	8.016	7.994	11.572	11.471	-4.317	-3.477
Lugo	1.429	1.231	2.067	1.894	4.753	4.697	-2.921	-2.803
Ourense	1.452	1.388	1.828	1.800	4.433	4.351	-2.705	-2.551
Pontevedra	4.532	4.350	7.557	7.706	7.998	7.746	-539	-40
Total	12.628	11.814	19.468	19.394	28.756	28.265	-10.482	-8.871
España	209.854	206.254	395.756	403.859	359.148	358.856	36.608	45.003

(1) datos provisionais

Fonte: INE, Movimiento natural de la población

o **cadro 2.1.10.** reflicte que Pontevedra é quen rexistra a maior taxa nos anos considerados (8,43 nacementos por cada mil habitantes no ano 2001), situándose ó longo dos mesmos por riba da media galega. Séguelle a provincia de A Coruña, con 7,22 nacementos por cada mil habitantes no ano 2001, e as provincias de Lugo e Ourense cunha taxa de natalidade de 5,24 nacementos por cada mil habitantes e 5,25 nacementos, respectivamente. Comparado co ano anterior, o devandito cadro amosa que a provincia de Pontevedra foi a única que experimentou un aumento da súa taxa de natalidade, pasando de 8,32 nace-

mentos por cada mil habitantes no ano 2000 ós 8,43 do ano 2001.

En termos absolutos, **cadro 2.1.11.**, no ano 2001 naceron en Galicia un total de 19.394 nenos (74 nacementos menos que no ano anterior) o que representan o 4,8% do total de nacementos en España. As provincias de A Coruña e Pontevedra son as que presentan o maior número de nacementos en 2001 con 7.994 e 7.706 nacementos, respectivamente.

A **taxa de mortalidade** descendeu no

 CADRO 2.1.12.

**Taxa ⁽¹⁾ de mortalidade infantil en Galicia e
España 2000-01**

	2000 (2)	2001 (2)
	total	total
Galicia	4,05	3,40
A Coruña	6,21	3,88
Lugo	2,41	4,75
Ourense	2,73	2,22
Pontevedra	2,51	2,85
España	3,86	3,45

(1) mortalidade infantil por cada 1000 nacementos

(2) datos provisionais

Fonte: INE, *Movimiento Natural de la Población*

ano 2001 en tódalas provincias galegas, situánsese no conxunto de Galicia nas 10,37 defuncións por cada mil habitantes (10,60 no ano anterior), fronte ós 8,91 defuncións por cada mil habitantes no conxunto do estado (9,00 defuncións no ano 2000). Pontevedra é a provincia que presenta a menor taxa de mortalidade, con 8,48 falecementos por cada mil habitantes mentres que Lugo e Ourense presentan unas taxas de mortalidade de 13,00 e 12,70 mortes por cada mil habitantes, respectivamente.

Xunto a este descenso da taxa de mortalidade no ano 2001, cómpre salientalo descenso da taxa de mortalidade infantil en Galicia, **cadro 2.1.12.**, que pasa dos 4,05 falecementos por cada 1.000 nacementos do 2000 ós 3,40 do 2001. Fronte a esta caída no conxunto de Galicia, a taxa de mortalidade infantil descende nas provincias de Lugo, onde a taxa de mortalidade infantil aumenta das 2,41 a 4,75 mortes por cada 1.000 nacementos no ano 2001, e Pontevedra, onde o número de falecementos por cada mil habitantes foi de 2,85 fronte ás 2,51 do ano anterior.

No ano 2001 producíronse en Galicia un total de 28.265 defuncións, 491 menos que no ano anterior, representando o 7,9% do total de defuncións habidas en España no último ano. Por provincias, A Coruña contabilizou o

11.471 dos falecementos en Galicia seguida de Pontevedra con 7.746.

A evolución das taxas de natalidade e mortalidade explican a evolución do **crecemento vexetativo**, que ven recollido nos **cadros 2.1.10. e 2.1.11.** Obsérvase que este é negativo en Galicia (-8.871) a diferenza do que acontece en España (45.003). As catro provincias galegas presentan un crecemento vexetativo negativo, sendo a provincia de Pontevedra a que presenta o menor valor (-40).

No ano 2000 rexístrase unha medra no número de **interrupcións voluntarias de embarazo** en Galicia pasando das 3,81 interrupcións por cada 1.000 mulleres entre 15 e 44 anos no ano 1999 ás 3,97 interrupcións do ano 2000. Comparado co resto das comunidades autónomas, **cadro 2.1.13.**, Galicia é, no ano 2000, a quinta comunidade con menor número de interrupcións, por detrás de País Vasco (3,55), Navarra (3,63), Cantabria (3,92) e Ceuta e Melilla (2,53), sendo a media do conxunto do estado de 7,14 interrupcións por cada 1.000 mulleres entre 15 e 44 anos.

O **cadro 2.1.14.** recolle o número de títulos de **familia numerosa** expedidos que ascendeu a 13.940 títulos (9 máis que no ano anterior), dos que 2.407 foron títulos novos.

2.

CADRO 2.1.13.

Interrupcións voluntarias do embarazo 1999-00: distribución segundo comunidade autónoma de residencia ⁽¹⁾

	1999	2000
Andalucía	5,49	6,19
Aragón	7,28	7,83
Asturias	6,95	8,38
Baleares	11,84	13,56
Canarias	7,22	8,04
Cantabria	4,00	3,92
Castela - A Mancha	4,67	4,35
Castela e León	5,85	5,63
Cataluña	8,59	9,67
Comunidade Valenciana	6,00	6,82
Estremadura	3,70	4,27
Galicia	3,81	3,97
Madrid	8,72	8,90
Murcia	5,64	7,96
Navarra	2,96	3,63
País Vasco	3,04	3,55
A Ríoxa	6,28	6,55
Ceuta e Melilla	2,96	2,53
Total	6,52	7,14

(1) Taxas por 1.000 mulleres entre 15 e 44 anos

Fonte: Ministerio de Sanidad y Consumo, Interrupción voluntaria del embarazo

CADRO 2.1.14.

Expedicións de títulos de familia numerosa 2000-01

	2000			2001		
	Títulos novos	Títulos renovados	Total	Títulos novos	Títulos renovados	Total
A Coruña	680	4.858	5.538	830	4.702	5.532
Lugo	201	1.405	1.606	222	1.418	1.640
Ourense	306	1.005	1.311	324	985	1.309
Pontevedra	800	4.676	5.476	1.031	4.428	5.459
Total	1.987	11.944	13.931	2.407	11.533	13.940

Fonte: Consellería de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude, Estatística de familias numerosas

Atendendo á súa distribución provincial, as provincias de A Coruña e Pontevedra son quen teñen un maior número de títulos expedidos con 5.532 e 5.459 títulos respectivamente, o que supón que ámbalas dúas provincias acollen ó 78,8% do total de títulos de familia numerosa expedidos.

Movements migratorios

Os datos facilitados pola *Encuesta de Variaciones Residenciales* do INE sinalan que no ano 2000, realizáronse un total de 45.351 migracións entre concellos galegos (un 1,7% máis que en 1999). Destas migracións rexistradas entre municipios galegos, 37.125 (un 1,9% superior ás rexistradas no ano anterior) realizáronse entre concellos dunha mesma provincia. A Coruña é a provincia que rexistra

o maior número de migracións interiores, con 18.309, seguida de Pontevedra, con 10.097, e de Ourense e Lugo, con 5.517 e 3.202 migracións, respectivamente.

En termos relativos, no ano 2000 medrou en Galicia o número de migracións interiores por cada mil habitantes, pasando dos 16,32 desprazamentos por cada 1.000 habitantes ás 16,59 migracións no ano 2000. No caso das migracións entre municipios dunha mesma provincia, no ano 2000 rexistráronse un total de 13,58 migracións por cada 1.000 habitantes fronte ás 13,39 do ano anterior.

Definida a taxa neta de migración interior como a diferenza entre as taxas de inmigración e emigración interior –expresada en

CADRO 2.1.15.

Saldo migratorio interno das provincias galegas 1992-00

	1992	1993	1994	1995	1998	1999	2000
Galicia							
A Coruña	598	815	526	671	289	552	474
Lugo	-345	-327	-214	-324	-184	-348	-363
Ourense	-484	-433	-199	-331	-336	-339	-334
Pontevedra	231	-55	-113	-16	231	135	223

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Estadística de variaciones residenciales*

relación a un intervalo anual e calculada en base á poboación do período considerado, o **cadro 2.1.16.** reflicte a capacidade emisora dos concellos das provincias de Lugo e Ourense, así como a capacidade receptora dos municipios coruñeses e pontevedreses considerados no seu conxunto.

Atendendo á dirección das **migracións interiores**, o **cadro 2.1.17.** amosa as migracións interiores segundo o lugar de destino nos anos 1999 e 2000. Das 45.351 migración rexistradas no ano 2000 a provincia de A Coruña acolle a meirande parte das mesmas, con 21.295 (o 47% do total de migración interiores galegas), seguida de Pontevedra, con 12.704 migracións (o 28%). Comparado co ano anterior, o devandito **cadro 2.1.17.** reflicte un aumento en tódalas provincias galegas agás no caso de Ourense, onde o número de migracións con destino en Ourense descende dende as 7.251 migracións de 1999 ata as 6.889 do ano 2000.

Atendendo á relación entre o número de emigracións interiores e a poboación (en tantos por mil), as provincias de A Coruña e Ourense presentan valores superiores á media galega nos dous anos considerados, sendo no ano 2000 de 18,79 e 20,96, respectivamente. En relación ós movementos acontecidos entre municipios dunha mesma provincia, estas dúas provincias rexistran igualmente taxas superiores á media galega (16,52 e 16,01 no ano 2000, respectivamente), en tanto que no caso das migracións entre municipios pertencentes a distintas provincias galegas, as taxas superiores á media rexístranse nas provincia

de Ourense e Lugo (4,95 e 4,46 no último ano, respectivamente).

No caso das migracións interiores con destino nos concellos galegos, o **cadro 2.1.18.** reflicte que os municipios de Galicia rexistraron un total de 56.979 migracións, das que o 79,6% provén doutros municipios galegos. En termos absolutos, ó igual que no caso das emigracións interiores, o principal destino destas inmigracións son os concellos das provincias de A Coruña e Pontevedra, que acollen algo menos da metade das inmigracións interiores no primeiro caso e o 28% das migracións no segundo. Asemade, tamén se rexistra un descenso no número total de emigracións interiores procedentes de Ourense, que pasan das 7.590 migracións de 1999 ás 7.223 do ano 2000.

As taxas de inmigración máis elevadas rexístranse nas provincias de Ourense e A Coruña, que presentan valores superiores á media galega nos dous anos considerados, sendo no ano 2000 de 19,99 e 19,22, respectivamente. En relación ós movementos acontecidos entre municipios dunha mesma provincia, estas dúas provincias rexistran as taxas máis elevadas (16,52 e 16,01 no ano 2000, respectivamente), en tanto que no caso das migracións entre municipios pertencentes a distintas provincias galegas, as taxas máis altas prodúcense nas provincia de Ourense e Lugo (3,98 e 3,46 no último ano, respectivamente).

No caso dos **movementos migratorios cara ó resto das comunidades autónomas**,

2.

Taxas de emigración e inmigración interior e taxas netas de migración interior 1999-00

Taxas de emigración dentro da C.A. 1999-00

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias
Total								
1999	18,16	2,16	12,05	4,23	21,98	17,01	13,65	2,72
2000	18,79	2,27	13,25	4,46	20,96	16,01	13,82	2,60

Taxas de inmigración dentro da C.A. 1999-00

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias
Total								
1999	18,66	2,66	11,10	3,28	21,00	17,01	13,80	2,87
2000	19,22	2,69	12,26	3,46	19,99	16,01	13,87	2,85

Taxa neta de migración dentro da C.A. 1992-99

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias	mesma provincia	outras provincias
Total								
1999	0,50	0,50	-0,95	-0,95	-0,98	-0,98	0,15	0,15
2000	0,43	0,43	-1,00	-1,00	-0,97	-0,97	0,24	0,24

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de INE, *Estadística de Variaciones Residenciales*

CADRO 2.1.17.

Migracións interiores segundo provincia de destino 1999-00

	1999					
	Total	Lugar de destino				
		Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Galicia	60.467	44.587	20.686	4.058	7.251	12.592
A Coruña	26.804	20.134	17.736	720	340	1.338
Lugo	6.060	4.406	1.010	2.858	228	310
Ourense	9.996	7.590	499	244	5.874	973
Pontevedra	17.607	12.457	1.441	236	809	9.971

	2000					
	Total	Lugar de destino				
		Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Galicia	62.632	45.351	21.295	4.463	6.889	12.704
A Coruña	28.013	20.821	18.309	767	346	1.399
Lugo	6.644	4.826	1.026	3.202	304	294
Ourense	9.722	7.223	561	231	5.517	914
Pontevedra	18.253	12.481	1.399	263	722	10.097

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

CADRO 2.1.18.

Migracións interiores segundo provincia de procedencia 1999-00

	1999					
	Total	Lugar de procedencia				
		Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Galicia	55.329	44.587	20.134	4.406	7.590	12.457
A Coruña	24.847	20.686	17.736	1.010	499	1.441
Lugo	5.704	4.058	720	2.858	244	236
Ourense	8.855	7.251	340	228	5.874	809
Pontevedra	15.923	12.592	1.338	310	973	9.971

	2000					
	Total	Lugar de procedencia				
		Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Galicia	56.979	45.351	20.821	4.826	7.223	12.481
A Coruña	25.922	21.295	18.309	1.026	561	1.399
Lugo	6.034	4.463	767	3.202	231	263
Ourense	8.677	6.889	346	304	5.517	722
Pontevedra	16.346	12.704	1.399	294	914	10.097

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

CADRO 2.1.19.

Migracións interiores 1999-00: saldo migratorio interior segundo CC.AA.

	1999	2000
Andalucía	-7.995	-7.227
Aragón	-633	-820
Asturias	-2.094	-2.185
Baleares	10.931	11.127
Canarias	8.271	7.355
Cantabria	1.626	1.829
Castela - A Mancha	3.054	1.775
Castela e León	-5.808	-7.971
Cataluña	-1.737	920
Comunidade Valenciana	10.489	13.720
Estremadura	-2.242	-3.202
Galicia	-5.138	-5.653
Madrid	-8.420	-6.341
Murcia	1.865	701
Navarra	1.391	1.115
País Vasco	-5.139	-4.954
A Ríoxa	1.058	1.203
Ceuta	337	-530
Melilla	184	-862

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

Migracións clasificadas segundo C.A. de procedencia e C.A. de destino 1999-00

1999

	Total procedencia	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela-A Mancha	Castela e León	Cataluña	C. Valenciana	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Ríoxa	Ceuta	Melilla
Andalucía	156.810	111.148	695	323	7.476	6.679	260	1.573	1.000	7.102	5.367	1.440	724	6.007	2.885	499	704	207	1.601	1.120
Aragón	20.017	631	11.084	76	324	304	96	324	520	2.539	1.332	122	169	1.041	104	591	344	284	37	43
Asturias	20.679	455	83	12.737	311	929	441	133	1.500	498	1.332	137	907	1.196	100	119	274	67	15	31
Baleares	25.374	2.844	169	141	16.038	462	68	373	286	1.560	1.179	386	314	689	322	46	195	24	23	25
Canarias	51.676	3.953	251	359	667	37.563	211	439	911	1.942	975	280	1.637	2.285	225	111	508	75	64	160
Cantabria	13.651	228	71	357	130	419	8.762	60	747	1.232	285	53	164	695	95	104	1.331	112	15	21
Castela e León	62.507	1.432	619	1.479	844	1.366	1.044	873	37.128	1.651	2.028	891	1.357	7.463	367	468	2.741	535	98	113
Castela-A Mancha	38.764	1.630	351	106	852	518	79	18.484	507	1.030	3.682	635	239	9.200	866	84	169	74	58	79
Cataluña	198.420	7.350	2.417	278	2.362	1.289	281	1.052	1.299	169.620	4.089	1.153	1.377	2.517	1.003	389	667	232	63	162
C. Valenciana	93.367	3.121	1.046	179	1.680	852	157	2.758	773	3.162	71.691	327	417	3.250	2.688	126	581	104	61	151
Extremadura	21.869	1.655	179	113	975	502	65	687	890	1.240	575	10.146	109	3.405	233	126	562	78	63	88
Galicia	60.467	1.060	205	868	1.048	4.843	213	218	1.269	1.632	666	138	45.007	2.221	262	142	801	85	70	69
Madrid	147.390	7.353	917	938	2.064	2.966	970	13.772	6.166	2.589	6.104	2.844	1.990	94.932	1.521	451	1.245	371	191	206
Murcia	20.507	1.895	123	30	420	284	30	637	163	760	3.095	304	139	1.031	11.263	70	77	41	35	90
Navarra	14.526	344	437	71	61	112	91	49	230	367	234	63	75	388	36	10.370	1.123	490	6	9
País Vasco	49.352	1.121	388	335	325	627	2.709	218	2.854	921	1.358	605	1.022	1.708	160	1.572	32.068	1.213	20	28
A Ríoxa	6.163	1.70	277	31	43	45	63	53	249	163	186	34	41	269	29	536	753	3.218	-	3
Ceuta	2.112	1.151	25	19	14	59	8	46	96	118	114	34	26	269	43	7	24	5	-	64
Melilla	2.276	1.004	37	21	41	208	7	59	71	207	152	34	55	162	140	17	26	6	29	-
Total	1.006.127	148.815	19.384	18.585	36.305	59.947	15.477	41.818	56.699	196.683	103.856	19.627	55.329	138.970	22.372	15.917	44.213	#####	2.449	2.460

2000

	Total procedencia	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela-A Mancha	Castela e León	Cataluña	C. Valenciana	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Ríoxa	Ceuta	Melilla
Andalucía	161.121	113.458	824	315	8.096	6.383	240	1.735	933	8.049	5.961	1.279	729	6.491	2.815	599	755	355	1.232	872
Aragón	20.976	791	11.591	87	303	359	133	317	476	2.591	1.585	154	186	1.030	131	594	335	255	29	29
Asturias	21.804	506	141	13.631	411	1.086	469	129	1.220	537	834	92	966	1.170	122	113	271	48	28	20
Baleares	28.820	3.818	181	163	17.626	530	88	498	308	1.661	1.388	395	338	1.108	330	54	250	38	16	32
Canarias	53.992	4.907	252	517	820	37.555	280	450	747	1.226	1.101	351	2.052	2.310	315	147	597	90	65	180
Cantabria	14.367	258	93	380	134	394	9.486	64	632	259	233	47	162	727	46	81	1.257	92	15	7
Castela e León	38.852	1.599	319	126	754	462	42	17.867	502	1.222	4.597	554	159	9.364	838	87	200	73	44	24
Castela-A Mancha	61.572	1.353	659	1.441	1.068	1.532	972	712	35.739	1.895	2.416	1.725	1.336	7.637	274	423	2.707	527	71	65
Cataluña	201.578	1.474	2.394	524	3.077	1.438	258	1.762	1.222	172.247	4.202	1.54	1.538	2.634	948	392	656	215	84	159
C. Valenciana	105.533	3.763	1.162	241	1.535	852	167	2.732	1.222	76.328	76.328	38	1.538	2.634	2.023	215	656	215	84	159
Extremadura	20.708	1.793	152	91	1.154	598	107	732	743	1.305	76.328	9.092	139	3.191	253	115	560	185	31	14
Galicia	62.632	1.136	158	760	1.398	5.572	228	224	1.167	1.880	860	120	45.351	2.376	226	187	880	134	160	35
Madrid	145.533	7.092	992	986	2.729	2.832	740	12.606	5.512	3.122	7.774	2.412	2.049	98.411	1.696	526	1.363	381	160	110
Murcia	22.105	2.041	144	76	519	335	41	704	218	962	3.119	122	198	1.204	11.825	132	116	81	32	36
Navarra	15.306	388	515	64	105	131	74	70	222	358	341	61	120	1.040	59	10.587	1.137	613	5	6
País Vasco	48.902	1.176	364	311	368	721	2.817	230	2.714	969	1.371	598	1.016	1.923	131	1.527	31.427	1.195	19	25
A Ríoxa	6.300	1.435	276	31	45	59	80	64	275	177	177	27	63	282	30	618	746	3.164	2	3
Ceuta	2.528	1.435	48	8	58	108	17	40	56	138	129	40	51	283	45	2	29	8	-	23
Melilla	2.595	1.028	49	17	69	258	17	70	71	333	223	29	45	183	117	13	22	15	46	-
Total	1.032.084	153.894	20.156	19.619	39.947	61.347	16.196	40.627	53.601	202.498	113.073	17.506	56.979	142.242	22.806	18.421	43.948	7.503	1.998	1.723

Fonte: INE, Estadística de variacións residenciais

CADRO 2.1.21.

Migracións interiores segundo C.A. de destino e provincia galega de procedencia 1999-00

	1999					
	Total	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Andalucía	148.815	1.090	602	80	86	322
Aragón	19.384	205	114	22	22	47
Asturias	18.585	868	333	304	78	153
Baleares	36.305	1.048	505	44	84	415
Canarias	59.947	4.843	2.145	202	394	2.102
Cantabria	15.477	213	109	31	25	48
Castela - A Mancha	41.818	218	84	21	47	66
Castela e León	56.699	1.289	472	178	367	272
Cataluña	196.683	1.632	518	290	409	415
Comunidade Valenciana	103.856	666	264		131	213
Extremadura	19.627	138	61	11	21	45
Galicia	55.329	44.587	20.134	4.406	7.590	12.457
A Coruña	24.847	20.686	17.736	1.010	499	1.441
Lugo	5.704	4.058	720	2.858	244	236
Ourense	8.855	7.251	340	228	5.874	809
Pontevedra	15.923	12.592	1.338	310	973	9.971
Madrid	138.970	2.221	866	257	385	713
Murcia	22.372	282	158	24	32	68
Navarra	15.917	142	46	22	31	43
País Vasco	44.213	801	317	83	231	170
A Ríoxa	7.221	85	27	11	30	17
Ceuta	2.449	70	26	2	22	20
Melilla	2.460	69	23	14	11	21
Total	1.006.127	60.409	26.804	6.002	9.996	17.607

	2000					
	Total	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Andalucía	153.894	1.136	609	92	87	348
Aragón	20.156	158	68	26	17	47
Asturias	19.619	760	281	280	65	134
Baleares	39.947	1.298	658	80	114	446
Canarias	61.347	5.572	2.522	257	399	2.394
Cantabria	16.196	228	106	37	18	67
Castela - A Mancha	40.627	224	97	29	61	37
Castela e León	53.601	1.167	385	179	277	326
Cataluña	202.498	1.880	674	281	443	482
Comunidade Valenciana	113.073	850	295	72	156	327
Extremadura	17.506	120	51	6	28	35
Galicia	56.979	45.351	20.821	4.826	7.223	12.481
A Coruña	25.922	21.295	18.309	1.026	561	1.399
Lugo	6.034	4.463	767	3.202	231	263
Ourense	8.677	6.889	346	304	5.517	722
Pontevedra	16.346	12.704	1.399	294	914	10.097
Madrid	142.242	2.376	886	321	462	707
Murcia	22.806	226	104	13	31	78
Navarra	16.421	187	69	11	41	66
País Vasco	43.948	880	306	118	258	198
A Ríoxa	7.503	134	43	12	31	48
Ceuta	1.998	50	19	2	9	20
Melilla	1.723	35	19	2	2	12
Total	1.032.084	62.632	28.013	6.644	9.722	18.253

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

o **cadro 2.1.19.** reflicte que Galicia non só presenta nos dous anos considerados un saldo migratorio negativo, senón que este medra entre 1999 e 2000, pasando de -5.138 a -5.653 no último ano.

Atendendo ás migracións segundo comunidade autónoma de procedencia e de destino, o **cadro 2.1.20.** reflicte que no ano 2000 rexistráronse un total de 17.281 migracións cara a concellos de fóra de Galicia (1.401 máis que no ano anterior). A comunidade canaria é a que recibe o maior número de emigrantes, con 5.572, seguida de Madrid e Cataluña, con 2.376 e 1.880, respectiva-

mente. Entre as tres comunidades autónomas acollen o 56,9% do total destes movementos migratorios de Galicia cara ó resto do estado, cando no ano anterior acollían o 54,8%.

Comparado cos datos do ano anterior, o devandito cadro reflicte un aumento das migracións cara a 10 comunidades autónomas, salientando a medra experimentada no caso da comunidade canaria, con 729 migracións anuais máis.

Desagregando a análise a nivel provincial, o **cadro 2.1.21.** reflicte que no concenente ás provincias de A Coruña e Pontevedra

Migracións interiores 1999-00: principais provincias de destino dos galegos no resto das C.A.

1999							
	Madrid	Asturias	Baleares	Barcelona	As Palmas	Sta. Cruz de Tenerife	León
Galicia	2.221	868	1.048	1.194	3.781	1.062	617
A Coruña	866	333	505	325	1.657	488	209
Lugo	257	304	44	246	163	39	103
Ourense	385	78	84	316	308	86	213
Pontevedra	713	153	415	307	1.653	449	92
España	138.970	18.585	36.305	143.902	35.176	24.771	13.432
G/E (%)	1,6	4,7	2,9	0,8	10,7	4,3	4,6

2000							
	Madrid	Asturias	Baleares	Barcelona	As Palmas	Sta. Cruz de Tenerife	León
Galicia	2.376	760	1.298	1.315	4.105	1.467	519
A Coruña	886	281	658	432	1.851	671	153
Lugo	321	280	80	251	196	61	103
Ourense	462	65	114	323	265	134	151
Pontevedra	707	134	446	309	1.793	601	112
España	142.242	19.619	39.947	145.750	35.850	25.497	11.878
G/E (%)	1,7	3,9	3,2	0,9	11,5	5,8	4,4

Fonte: INE, *Estadística de Variaciones Residenciales*

2.

dra, os tres principais destinos das emigracións interiores son Canarias, Madrid e Cataluña, que en conxunto acollen o 56,8% e o 62,1%, respectivamente, do total das migracións destas provincias cara ó resto das comunidades autónomas. No caso das provincias de Lugo e Ourense, os dous principais destinos son Madrid e Cataluña, seguidos de Asturias, no caso de Lugo, e de Canarias no caso ourensá. En conxunto, os tres principais destinos destas migracións acollen o 48,5% e 52,2%, respectivamente, das migracións destas provincias cara a outras comunidades.

As principais provincias de destino das migracións galegas no resto das comunidades autónomas no ano 2000 son, tal e como reflicte o **cadro 2.1.22.**, As Palmas, que acolle un total de 4.105 migracións, o que representa o 11,5% do total dos movementos migratorios estatais con destino nesa provincia, seguido de Madrid (2.376 migracións) e Santa Cruz de Tenerife (1.467 migracións).

Respecto ás inmigracións interiores, das 56.979 inmigracións que tiveron como destino concellos de Galicia no ano 2000, 11.628 provén doutras comunidades autónomas. No

caso das inmigracións interiores, as tres comunidades máis importantes son as mesmas que no caso das emigracións, e acollen o 48,8% do total das inmigracións interiores con procedencia noutras comunidades autónomas.

No ano 2000 Madrid e Canarias son as principais comunidades autónomas de procedencia das migracións con destino nas provincias de A Coruña e Pontevedra. Nestas provincias, estas migracións representan o 38,1% e o 44,8% das migracións provenientes doutras comunidades autónomas. En Lugo, salientan Asturias e Cataluña, que acollen o 43,5% das migracións con destino nesta provincia, mentres que en Ourense, as principais comunidades de procedencia son Castela León e Cataluña, co 38,3%.

No concernente ás principais provincias de procedencia nas migracións interiores no ano 1999, o **cadro 2.1.24.** amosa o predominio de Madrid, seguido de As Palmas e Barcelona. Comparado co total estatal, As Palmas e León, son as que presentan un maior peso relativo, co 4,8% cada unha delas. As tres provincias mencionadas son as principais

CADRO 2.1.23.

Migracións interiores segundo C.A. de procedencia e provincia galega de destino 1999-00

	1999					
	Total	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Andalucía	156.810	724	350	57	65	252
Aragón	20.017	189	74	25	40	60
Asturias	20.679	907	281	357	87	182
Baleares	25.374	314	153	18	25	118
Canarias	51.676	1.637	715	57	94	771
Cantabria	13.851	154	67	34	17	36
Castela - A Mancha	38.764	209	105	21	32	51
Castela e León	62.507	1.357	496	203	282	376
Cataluña	198.420	1.377	372	328	325	352
Comunidade Valenciana	93.367	417	161		47	153
Extremadura	21.869	109	47	4	11	47
Galicia	60.467	44.587	20.686	4.058	7.251	12.592
A Coruña	26.804	20.134	17.736	720	340	1.338
Lugo	6.060	4.406	1.010	2.858	228	310
Ourense	9.996	7.590	499	244	5.674	973
Pontevedra	17.607	12.457	1.441	236	809	9.971
Madrid	147.390	1.990	806	280	288	616
Murcia	20.507	139	74	7	11	47
Navarra	14.526	75	38	4	6	25
País Vasco	49.352	1.022	373	185	247	217
A Ríoxa	6.163	41	15	9	9	8
Ceuta	2.112	26	15	1	3	7
Melilla	2.276	55	19	..	13	23
Total	1.006.127	55.329	24.847	5.648	8.855	15.923

	2000					
	Total	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Andalucía	161.121	729	333	70	74	252
Aragón	20.976	186	68	22	30	66
Asturias	21.804	966	355	363	78	170
Baleares	28.820	338	167	24	27	120
Canarias	53.992	2.082	876	91	122	993
Cantabria	14.367	162	72	21	20	49
Castela - A Mancha	38.852	158	54	11	30	63
Castela e León	61.572	1.336	477	167	347	345
Cataluña	201.578	1.538	508	321	337	372
Comunidade Valenciana	99.353	452	189	42	62	159
Extremadura	20.708	139	46	13	28	52
Galicia	62.632	45.351	21.295	4.463	6.889	12.704
A Coruña	28.013	20.821	18.309	767	346	1.399
Lugo	6.644	4.826	1.026	3.202	304	294
Ourense	9.722	7.223	561	231	5.517	914
Pontevedra	18.253	12.481	1.399	263	722	10.097
Madrid	148.583	2.049	889	223	297	640
Murcia	22.105	198	107	14	22	55
Navarra	15.306	120	56	8	22	34
País Vasco	48.902	1.016	362	169	259	226
A Ríoxa	6.300	63	23	6	17	17
Ceuta	2.528	51	27	1	8	15
Melilla	2.585	45	18	5	8	14
Total	1.032.084	56.979	25.922	6.034	8.677	16.346

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

CADRO 2.1.24.

Migracións interiores 1999-00: principais provincias de procedencia dos chegados a Galicia

	1999						
	Madrid	Asturias	Vizcaia	Barcelona	As Palmas	Sta. Cruz de Tenerife	León
Galicia	1.990	907	642	1.122	1.202	435	636
A Coruña	806	281	253	281	543	172	264
Lugo	280	357	144	299	35	22	105
Ourense	288	87	147	265	57	37	159
Pontevedra	616	182	98	277	567	204	108
España	147.390	20.679	28.688	153.999	28.712	22.964	14.799
G/E (%)	1,4	4,4	2,2	0,7	4,2	1,9	4,3

	2000						
	Madrid	Asturias	Vizcaia	Barcelona	As Palmas	Sta. Cruz de Tenerife	León
Galicia	2.049	966	611	1.199	1.497	585	687
A Coruña	889	355	239	381	618	258	241
Lugo	223	363	125	287	54	37	100
Ourense	297	78	131	262	86	36	230
Pontevedra	640	170	116	269	739	254	116
España	148.583	21.804	28.739	155.712	30.972	23.020	14.256
G/E (%)	1,4	4,4	2,1	0,8	4,8	2,5	4,8

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

Emigracións e inmigracións segundo provincia de procedencia e titulación académica 1999-00

1999						
	Total	Non saben ler nin escribir	Título inferior a graduado escolar	Graduado escolar ou equivalente	Bachaler e títulos equivalentes ou superiores	Non clasificables e non ben especificados
Emigracións	60.467	5.957	16.774	18.014	19.718	4
A Coruña	26.804	2.782	6.568	7.864	9.589	1
Lugo	6.060	551	1.793	1.738	1.975	3
Ourense	9.996	894	3.274	2.715	3.113	-
Pontevedra	17.607	1.730	5.139	5.697	5.041	-
Inmigracións	55.329	5.291	16.369	15.497	18.166	6
A Coruña	24.847	2.458	6.125	6.901	9.361	2
Lugo	5.704	462	2.009	1.571	1.659	3
Ourense	8.855	710	3.319	2.383	2.442	1
Pontevedra	15.923	1.661	4.916	4.642	4.704	-
Diferencia	-5.138	-666	-405	-2.517	-1.552	2
A Coruña	-1.957	-324	-443	-963	-228	1
Lugo	-356	-89	216	-167	-316	-
Ourense	-1.141	-184	45	-332	-671	1
Pontevedra	-1.684	-69	-223	-1.055	-337	-

2000					
	Total	Non saben ler nin escribir	Título inferior a graduado escolar	Graduado escolar ou equivalente	Bachaler e títulos equivalentes ou superiores
Emigracións	62.632	6.806	16.670	18.678	20.478
A Coruña	28.013	3.328	6.498	8.168	10.019
Lugo	6.644	595	1.905	1.979	2.165
Ourense	9.722	953	3.186	2.798	2.785
Pontevedra	18.253	1.930	5.081	5.733	5.509
Inmigracións	56.979	6.071	16.208	16.155	18.545
A Coruña	25.922	3.135	6.036	7.111	9.640
Lugo	6.034	466	1.990	1.818	1.760
Ourense	8.677	821	3.215	2.446	2.195
Pontevedra	16.346	1.649	4.967	4.780	4.950
Diferencia	-5.653	-735	-462	-2.523	-1.933
A Coruña	-2.091	-193	-462	-1.057	-379
Lugo	-610	-129	85	-161	-405
Ourense	-1.045	-132	29	-352	-590
Pontevedra	-1.907	-281	-114	-953	-559

Fonte: INE, Estadística de Variaciones Residenciales

provincias de procedencia no caso de A Coruña e Pontevedra, mentres que no caso de Lugo e Ourense, estas son Asturias, Barcelona e Madrid, no primeiro caso, e Madrid, Barcelona e León no caso de Ourense.

En relación ós movementos migratorios e o seu nivel de estudos, o **cadro 2.1.25.** reflicte que das 62.632 emigracións que se producen en Galicia (xa sexa dentro de Galicia como entre Galicia e as distintas comunidades autónomas) 20.478 movementos (o 32,7%) corresponden a unha titulación de bacharel e títulos equivalentes ou superiores, en tanto que 23.476 (o 37,5% do total) corresponden a persoas cun título inferior a graduado escolar ou ben que non saben ler nin escribir. Atendendo á distribución provincial, A Coruña é a única provincia galega que pre-

senta unha porcentaxe superior á media galega no caso de emigracións cun título de bacharel o título equivalente ou superior (32,7%), das persoas cun nivel de estudos inferior a graduado escolar ou que non saben ler nin escribir esta provincia é a única cun peso relativo inferior á media, co 35,1%.

No caso das inmigracións, os colectivos máis importantes son os de título de bacharel o título equivalente ou superior e os de persoas cun nivel de estudos inferior a graduado escolar, con 18.545 e 16.208 inmigracións, respectivamente. Atendendo á desagregación provincial, A Coruña presenta o mesmo comportamento que no caso das emigracións, sendo as súas porcentaxes de 37,2% no caso de inmigracións cun título de bacharel o título equivalente ou superior e do 35,1% no caso

CADRO 2.1.26.

Estranxeiros residentes nas CC.AA. 2000-01

	2000		2001	
		(CA / total) (%)		(CA / total) (%)
Andalucía	132.428	14,8	157.157	14,2
Aragón	17.590	2,0	25.001	2,3
Asturias	9.519	1,1	10.398	0,9
Baleares	45.772	5,1	47.589	4,3
Canarias	77.594	8,7	87.483	7,9
Cantabria	5.388	0,6	6.480	0,6
Castela e León	24.338	2,7	30.262	2,7
Castela-A Mancha	15.835	1,8	22.451	2,0
Cataluña	214.996	24,0	280.167	25,3
C. Valenciana	86.994	9,7	101.368	9,1
Extremadura	10.508	1,2	12.535	1,1
Galicia	24.141	2,7	26.612	2,4
A Coruña	7.108	0,8	7.366	0,7
Lugo	3.039	0,3	3.545	0,3
Ourense	4.666	0,5	5.337	0,5
Pontevedra	9.328	1,0	10.364	0,9
Madrid	162.985	18,2	231.295	20,9
Murcia	22.823	2,5	27.512	2,5
Navarra	11.002	1,2	9.560	0,9
País Vasco	18.822	2,1	19.515	1,8
A Ríoxa	5.915	0,7	7.488	0,7
Ceuta e Melilla	5.574	0,6	5.643	0,5
erros en CC.AA.	3.496	0,4	544	0,0
Total	895.720	100	1.109.060	100

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos de INE, *Extranjeros residentes en España* e Ministerio del Interior, *Balance 2001*

das persoas cun nivel de estudos inferior a graduado escolar ou que non saben ler nin escribir.

A diferenza entre inmigracións e emigracións, reflíctenos a características das persoas que saen de Galicia. Das 5.653 emigracións cara ó resto das comunidades autónomas, 2.523 corresponde a persoas que posúen o graduado escolar ou equivalente (o 44,6%) e 1.933 (34,2%) a persoas co título de bacharel o título equivalente ou superior.

O devandito **cadro 2.1.25.** reflíctese que, ó igual que no ano 1999, nas provincias de Lugo e Ourense, entran máis persoas das que saen no caso das persoas cun título inferior a graduado escolar. No caso das persoas cun nivel de estudos de bacharel o título equivalente ou superior, a provincias de Ourense e Pontevedra son as que rexistran o maior número de saídas cara ó resto do estado, con 590 e 559, respectivamente, mentres que no caso das persoas con graduado escolar ou equivalente, salientan A Coruña e Pontevedra, con 1.057 e 953 saídas.

En relación á análise dos **fluxos migratorios de Galicia fóra de España**, o **cadro 2.1.26.** reflíctese que o número de estranxeiros residentes en Galicia no ano 2001 ascendeu a 26.612 persoas (2.471 estranxeiros máis que no ano anterior), o que representa o 2,4% do total de estranxeiros residentes en España (a poboación galega representa o 6,65% da poboación española total). Comparado co resto das comunidades autónomas, Galicia é a novena comunidade con maior número de estranxeiros residentes, por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, C. Valenciana, Canarias, Baleares, Castela e León e Murcia.

En termos absolutos, a provincia de Pontevedra é a que presenta o maior volume de residentes estranxeiros, co 38,9% do total de estranxeiros residentes en Galicia, seguida de A Coruña, co 27,6%, e de Ourense e Lugo, co 20,0% e 13,3% do total de estranxeiros residentes en Galicia, respectivamente. Comparando estas porcentaxes coas referidas á importancia relativa da poboación destas provincias no total galego, **cadro C.2.2.** (*Volume de estranxeiros residentes e poboación total*

2.

CADRO 2.1.27.

Estranxeiros residentes 2000: distribución segundo nacionalidade e provincia de residencia

	Total	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia/ España
							(%)
Europa	361.437	11.882	2.708	1.458	3.065	4.651	3,29
UE-15	306.203	11.039	2.293	1.409	2.972	4.365	3,61
Alemania	60.575	492	163	21	69	239	0,81
Austria	3.503	26	14	2	4	6	0,74
Bélxica	12.968	108	53	7	5	43	0,83
Dinamarca	5.538	40	19	1	5	15	0,72
Finlandia	4.680	17	10	-	-	7	0,36
Francia	42.316	696	229	69	81	317	1,64
Grecia	939	24	9	-	5	10	2,56
Irlanda	3.542	82	32	9	8	33	2,32
Italia	30.862	825	358	85	117	265	2,67
Luxemburgo	230	1	-	-	1	-	0,43
Países Baixos	16.711	146	51	10	14	71	0,87
Portugal	41.997	7.924	995	1.155	2.629	3.145	18,87
Reino Unido	73.983	621	345	48	31	197	0,84
Suecia	8.359	37	15	2	3	17	0,44
Resto Europa	55.234	843	415	49	93	286	1,53
América	199.964	8.769	3.249	1.116	1.314	3.090	4,39
A. Do Norte	15.020	768	432	76	65	195	5,11
Iberoamérica	184.944	8.001	2.817	1.040	1.249	2.895	4,33
Asia	71.015	724	325	92	67	240	1,02
África	261.385	2.720	808	366	214	1.332	1,04
Oceanía	902	36	15	4	5	12	3,99
Apátridas e nacionalidade descoñecida	1.017	10	3	3	1	3	0,98
Total	895.720	24.141	7.108	3.039	4.666	9.328	2,70

Fonte: INE, *Estranxeiros residentes en España*

CADRO 2.1.28.

Estranxeiros residentes 1999-00: distribución segundo provincias e grupos de idade

1999						
	Total	Menos de 16 anos	De 16 a 24 anos	De 25 a 44 anos	De 45 a 64 anos	De 65 e máis anos
España	801.329	93.229	97.323	384.153	153.840	72.784
Galicia	22.523	1.839	2.769	11.563	4.261	2.091
A Coruña	6.358	536	727	3.369	1.197	529
Lugo	2.998	345	491	1.620	388	154
Ourense	4.386	292	561	2.173	859	501
Pontevedra	8.781	666	990	4.401	1.817	907
2000						
	Total	Menos de 16 anos	De 16 a 24 anos	De 25 a 44 anos	De 45 a 64 anos	De 65 e máis anos
España	895.720	102.269	111.055	453.985	161.109	67.302
Galicia	24.141	1.989	3.004	12.752	4.504	1.892
A Coruña	7.108	538	808	3.915	1.312	535
Lugo	3.039	351	487	1.642	429	130
Ourense	4.666	329	610	2.328	908	491
Pontevedra	9.328	771	1.099	4.867	1.855	736
00/99						
	Total	Menos de 16 anos	De 16 a 24 anos	De 25 a 44 anos	De 45 a 64 anos	De 65 e máis anos
						(%)
España	11,78	9,70	14,11	18,18	4,73	-7,53
Galicia	7,18	8,16	8,49	10,28	5,70	-9,52
A Coruña	11,80	0,37	11,14	16,21	9,61	1,13
Lugo	1,37	1,74	-0,81	1,36	10,57	-15,58
Ourense	6,38	12,67	8,73	7,13	5,70	-2,00
Pontevedra	6,23	15,77	11,01	10,59	2,09	-18,85

Fonte: INE, *Estranxeiros residentes en España*

2001), hai que salientar que a diferenza do que acontece en A Coruña, Ourense e Pontevedra presentan unha maior porcentaxe de residentes estranxeiros que de poboación en relación ós totais galegos.

Comparado co total da poboación no ano 2001, o devandito **cadro C.2.2.** amosa unha importante diferenza entre a UE e España, e entre esta e Galicia. O peso relativo do número total de estranxeiros na poboación total en Europa foi do 8,7% fronte ó 2,7% existente en España e o 1% de Galicia. A provincia de Ourense é a que presenta o maior peso relativo, ó acadalo 1,6% do total da poboación, en tanto que A Coruña rexistra o valor máis baixo, co 0,7%.

Atendendo á nacionalidade e á provincia de residencia, o **cadro 2.1.27.** amosa que do total de estranxeiros residentes en Galicia, 11.039 persoas procedían da Europa comunitaria (o 45,7%) e que 8.001 persoas son iberoamericanos (o 33,1%) Comparado co total estatal, estas porcentaxes son superiores ás rexistradas en España, onde acadan o 34,2% e 20,6%, respectivamente.

Dentro dos residentes procedentes da UE sobresaen os de nacionalidade portuguesa, co 32,8% dos estranxeiros residentes en Galicia (o 4,7% no conxunto do estado). Dos 7.924 estranxeiros portugueses, en Pontevedra residen 3.145 persoas (o 39,7%) e en Ourense estaban censados un total de 2.629 portugueses (33,2%). Asemade, ademais de se-lo colectivo de inmigrantes máis importante da comunidade en Galicia, estes representan o 18,7% dos portugueses residentes no conxunto do estado.

O **cadro 2.1.28.** reflicte que máis do 80% dos estranxeiros residentes son persoas en idade de traballar, pertencendo a metade dos estranxeiros ó grupo de idade comprendido entre 35 e 44 anos. Comparado co ano anterior, o devandito cadro amosa que a poboación estranxeira residente en Galicia en idade activa medrou un 9% (14,3% no con-

xunto do estado), pasando das 18.593 persoas en 1999 ás 20.260 no ano 2000. O grupo de idades que experimentou un maior crecemento foi o de idades comprendidas entre 25 e 44 anos, cun 12,3% máis que en 1999. Pola contra, entre os anos 1999 e 2000 descendeu o número de estranxeiros residentes maiores de 65 anos, que pasa de 2.091 persoas de 1999 ás 1.892 do ano 2000.

Segundo a clasificación dos estranxeiros residentes en función do tipo de réxime ó que están adscritos, o **cadro 2.1.29.** amosa que no conxunto de Galicia case un 70% dos estranxeiros están adscritos no ano 2000 ó réxime comunitario, ascendendo esta porcentaxe ó 80% na provincia de Ourense. Comparado co ano anterior, o devandito cadro reflicte un descenso do peso relativo dos residentes estranxeiros adscritos ó réxime comunitario, que no ano 1999 era en Galicia do 73,5% (en Ourense esta porcentaxe acadaba o 83,8%).

No que atinxe á diferenciación por sexos, o devandito **cadro 2.1.29.** amosa un certo equilibrio entre homes e mulleres no ano 2000, a diferenza do acontecido no ano anterior. Nembargantes, se se ten en conta os dous dous tipos de réxime, o devandito cadro amosa que no caso do réxime comunitario o número de mulleres supera ó dos homes (8.421 e 7.960 persoas, respectivamente) mentres que no caso do réxime xeral, o predominio é dos homes (4.002 varóns fronte a 3.475 mulleres).

Respecto ó movemento migratorio de galegos fóra de España, o **cadro 2.1.30.** reflicte os fluxos de migración, distinguindo entre países europeos e países de fóra de Europa.

No caso dos países europeos, o número de emigrantes galegos descende no ano 2000, pasando dos 525 de 1999 ós 493 do ano 2000. O número de retornados, por primeira vez nos últimos anos, tamén descende no ano 2000, pasando das 4.496 persoas de 1999 ás 4.099 persoas do ano 2000. Comparado co total

2.

Estranxeiros residentes 1999-00: distribución segundo provincia de residencia, tipo de réxime e sexo

	Total	Varóns	Mulleres	Sexo descoñecido	Réxime xeral			Réxime comunitario			Sexo descoñecido
					Total	Varóns	Mulleres	Total	Varóns	Mulleres	
1999											
España	801.329	408.774	375.078	17.477	382.955	211.561	164.572	418.374	197.213	210.506	10.655
Galicia	22.523	11.141	10.673	709	5.976	3.220	2.703	16.547	7.921	7.970	656
A Coruña	6.358	3.017	3.294	47	1.873	993	877	4.485	2.024	2.417	44
Lugo	2.998	1.500	1.327	171	946	456	463	2.052	1.044	864	144
Ourense	4.386	2.159	2.055	172	711	337	365	3.675	1.822	1.690	163
Pontevedra	8.781	4.465	3.997	319	2.446	1.434	998	6.335	3.031	2.999	305
2000											
España	895.720	477.155	407.423	11.142	475.846	277.919	194.363	419.874	199.236	213.060	7.578
Galicia	24.141	11.962	11.896	283	7.489	4.002	3.475	16.652	7.960	8.421	271
A Coruña	7.108	3.366	3.714	28	2.496	1.352	1.143	4.612	2.014	2.571	27
Lugo	3.039	1.533	1.442	64	956	482	488	2.083	1.071	954	58
Ourense	4.666	2.282	2.334	50	900	394	505	3.766	1.888	1.829	49
Pontevedra	9.328	4.781	4.406	141	3.137	1.794	1.339	6.191	2.987	3.067	137
00/99											
España	11,78	16,73	8,62	-36,25	24,26	31,37	18,10	0,36	1,03	1,21	-28,88
Galicia	7,18	7,37	11,46	-60,08	25,32	24,29	28,56	0,63	0,49	5,66	-58,69
A Coruña	11,80	11,57	12,75	-40,43	33,26	36,15	30,33	2,83	-0,49	6,37	-38,64
Lugo	1,37	2,20	8,67	-82,57	1,06	1,32	5,40	1,51	2,59	10,42	-59,72
Ourense	6,38	5,70	13,58	-70,93	26,58	16,91	38,36	2,48	3,62	8,22	-69,94
Pontevedra	6,23	7,08	10,23	-55,80	28,25	25,10	34,17	-2,27	-1,45	2,27	-85,08

Fonte: INE. Extranxeiros residentes en España

CADRO 2.1.30.

Movementos migratorio 1999-00: emigración, retorno e saldo segundo destino

	Países europeos			Países non europeos		
	Emigración	Retorno	Saldo	Emigración	Retorno	Saldo
Galia						
1999	525	4.496	-3.971	-	2.111	-2.111
2000	493	4.099	-3.606	1	2.834	-2.833
España						
1999	645	20.201	-19.556	207	15.221	-15.014
2000	650	20.685	-20.035	148	23.853	-23.705

Fonte: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Anuario de migraciones -Actualización 2002

CADRO 2.1.31.

Movementos migratorios 1999-00: emigración permanente, temporal e de temporada a Europa

	Galia	España	G/E (%)
Emigración permanente			
1999	1	1	100,00
2000	-	25	-
Emigración temporal			
1999	524	644	81,37
2000	493	625	78,88
Emigración de temporada			
1999	-	5.641	-
2000	-	4.503	-

Fonte: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Anuario de migraciones -Actualización 2002

estatal, a emigración de galegos a Europa representa o 75,8% dos emigrantes totais, e a importancia relativa do total de retornados no conxunto do estado foi de 19,8%.

No caso dos países non europeos, o devandito **cadro 2.1.30.** reflicte a escasa importancia das emigracións a estes países, e un aumento considerable do número de retornados, que en Galicia pasan de 2.111 persoas en 1999 a 2.834 persoas no ano 2000. A importancia relativa do total de retornados galegos no conxunto do estado é do 11,9% fronte ós 13,9% do ano anterior.

No que á emigración respecta, outra variable a ter en conta é o volume total de galegos residentes no estranxeiro. A falta de censos máis precisos fai que a mellor aproximación a este volume sexa a través do Censo Electoral de Residentes Ausentes, coa limitación que supón a non consideración dos emi-

grantes menores de 18 anos e de aqueles non censados.

No **cadro 2.1.32.** reflíctese que en decembro do ano 2001 existían 244.555 galegos residentes no estranxeiro con dereito a voto, dos que 37,95% eran naturais da provincia de A Coruña, o 28,99% de Pontevedra, o 20,87% de Ourense e o 12,18% restante de Lugo.

As porcentaxes de residentes con dereito a voto por continentes son as seguintes: o 64% residen no continente americano, o 35,4% en Europa, residindo en Oceanía, África e Asia, conxuntamente o 0,8% restante.

Dentro do continente americano, destaca, en primeiro lugar, Arxentina, co 44,5% dos electores residentes no continente e co 28,4% dos electores totais residentes no

Electores galegos residentes no estranxeiro: distribución segundo continentes e países de residencia 2001

	Electores	Electores / Total (%)
Europa	85.960	100
Austria	25	0,03
Bélxica	2.199	2,56
Dinamarca	90	0,10
Finlandia	9	0,01
Francia	14.170	16,48
Grecia	20	0,02
Irlanda	36	0,04
Italia	402	0,47
Luxemburgo	344	0,40
Noruega	83	0,10
Países Baixos	2.901	3,37
Portugal	3.121	3,63
Andorra	1.916	2,23
Reino Unido	10.214	11,88
Alemaña	14.291	16,63
Suecia	151	0,18
Suíza	35.598	41,41
Outros	390	0,45
América	156.656	100
Canadá	1.165	0,74
EE. UU.	6.521	4,16
México	3.678	2,35
Cuba	1.179	0,75
Panamá	931	0,59
Rep. Dominicana	600	0,38
Arxentina	69.698	44,49
Brasil	18.537	11,83
Colombia	254	0,16
Chile	874	0,56
Perú	363	0,23
Uruguay	29.122	18,59
Venezuela	23.676	15,11
Outros	58	0,04
África-Asia-Oceanía	1.939	100
Total	244.555	100
A Coruña	92.809	37,95
Lugo	29.796	12,18
Ourense	51.049	20,87
Pontevedra	70.901	28,99

Fonte: IGE, Boletín de actualidade estatística

estranxeiro, seguida de países como Uruguai, con porcentaxes do 18,6% e do 11,9%, Venezuela, co 15,1% e o 9,6%, e Brasil, co 11,8% e o 7,5% dos electores do continente e totais, respectivamente.

O segundo continente en importancia en canto ó número de residentes galegos con dereito a voto é Europa, na que salienta Suíza, onde reside o 41,4% dos galegos residentes en Europa con dereito a voto e o 15,5% dos totais, seguida de Alemaña, co 16,6% dos residentes europeos e o 5,8% dos totais, de Francia, co 16,4% dos residentes europeos e o 5,7% dos totais, e do Reino Unido, co 11,8% e o 4,1%, respectivamente.

Os residentes galegos con dereito a voto no continente africano, asiático e en Oceanía

son de carácter residual, destacando tan só os residentes galegos en Australia.

Outro factor importante á hora de analiza-la evolución e características dos movementos migratorios exteriores en Galicia é o fluxo de retornados. O **cadro 2.1.33.** mostra o número de retornados, contabilizados mediante as baixas consulares, que se produciron en Galicia nos anos 1999 e 2000.

Desagregándoos segundo o lugar de procedencia, dos 6.933 retornados a Galicia no ano 2000, o 59,1% procedían do continente europeo (concretamente o 22,9% da UE e o 36,2% do resto de Europa), o 40,9% restante procedía de América do Centro e do Sur (35,7%), América do Norte (3,6%), Oceanía (0,5%), África (0,6%) e Asia (0,4%). O total

CADRO 2.1.33.

Retornados 1999-00: Baixas consulares

1999								
	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
Galicia	6.607	1.654	2.842	30	261	1.762	25	33
A Coruña	2.917	616	1.540	14	128	594	11	14
Lugo	464	129	166	2	13	152	1	1
Ourense	1.195	317	483	2	38	345	4	6
Pontevedra	2.031	592	653	12	82	671	9	12
Total España	35.422	13.809	6.392	1.326	2.312	10.158	1.038	387
G/E (%)	18,65	11,98	44,46	2,26	11,29	17,35	2,41	8,53

2000								
	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
Galicia	6.933	1.588	2.511	45	253	2.477	27	32
A Coruña	3.006	596	1.342	20	129	901	11	7
Lugo	399	78	103	1	17	196	4	-
Ourense	1.298	310	445	4	38	489	-	12
Pontevedra	2.230	604	621	20	69	891	12	13
Total España	44.538	14.076	6.609	1.539	2.325	18.674	918	397
G/E (%)	15,57	11,28	37,99	2,92	10,88	13,26	2,94	8,06

Fonte: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Anuario de migraciones -Actualización 2002

de retornados a Galicia no citado ano representa o 15,6% do conxunto de retornados ó estado español. Destaca a porcentaxe de retornados da Europa non comunitaria a Galicia, que representa o 38% dos retornados totais desta área xeográfica a España. É tamén importante a porcentaxe de retornados de América Central e do Sur que é do 13,3% do total estatal. Por provincias, salienta A Coruña, co 43,4% dos retornados totais a Galicia, seguida de Pontevedra, co 32,2%, destacando polo seu número os retornados procedentes do resto de Europa no caso da provincia de A Coruña (1.342). ■

